

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —

Nagykikindán,

Milenkovits S. könyvnyomdája, Kastory-féle ház.

EGYESÜLT

„KIKINDAI KÖZLÖNY és FELSŐ TORONTÁLI”

Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:

Póstán küldve vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor. Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.

Egyes szám ára 12 fillér.

A magyar nyelv tanítása.

Az utóbbi időben erőteljes áramlás indult meg nálunk a közéletben a magyar nyelvnek az iskolában való tanításának intenzívebbé való tétele céljából. Erélyes hangú miniszteri rendeleteket intéztek a tanfelügyelőségekhez, az iskolafentartó egyházakhoz és községekhez s a törvény szigorát helyezték kilátásba azoknak, akik kötelezéseiket a magyar nyelv tanítása körül elhanyagolják.

Őszinte örömmel üdvözljük ezeket a rendeleteket s az ezekben nyilvánuló erélyességet is. Mert szent meggyőződésünk az, hogy a magyar nyelv minél hatékonyabb tanítása az iskolában — nemzeti létérdek. Ha azt akarjuk, hogy magyarnak maradjon ez az ezeréves haza, ha azt akarjuk, hogy be tudjuk tölteni itt a kelet kapujánál világhistóriai hivatásunkat, s végül, ha azt akarjuk, hogy el ne nyeljen bennünket a körülövező germán és szláv néptenger; akkor tanítsunk magyarul olyképpen, hogy esztendőről esztendőre minél többen sajátítsák el az állam nyelvét.

Erélyesen kell már egyszer cselekednünk ezen a téren. A jelenlegi válságos mozgalmas idők szinte fenyegetően intenek arra, hogy szaporítani, erősíteni kell a magyarul tudó lakosságot, mert koránt sem

multak még el tőlünk azok a veszedelmek és megpróbáltatások, amelyek a múlt századokban fenyegettek nemzeti és állami létünket, amelyek ellen folyton harcban vagy legalább is résen kellett lennünk. A história igazolja, hogy a nemzetiségi ösöktől származó utódok, akik magyarul tudtak s később ezt a nyelvet anyanyelvül használták, mind jó magyar emberré lettek, akik éltek-haltak a hazájukért és magyar voltukért. Ez a szempont kell, hogy vezéreljen most is bennünket. Minél többen beszélnek magyarul, annál inkább szaporodik a hűséges honfiak száma. Körülbelül 19 millió lakosa van Magyarországnak, ezek közül csak 10 millió valjha magát magyaroknak — kilencz millió románnak, szerbnek, tótnak, szásznak tudja magát. Óriási magyarosítási munka vár tehát még reánk és az utódokra.

A munka oroszánrészt természetesen a tanítóóság végzi ez a rosszul hanorált, lenézett, mellőzött intelligens osztály. A magyar állam-eszme erősödése szempontjából a tanítóóság helyzetének javítása kell, hogy a legsürgősebben megoldandó feladatok közé tartozzék, e helyett azonban csak azt tapasztaljuk, hogy mostoha gyermeke a tanítók ügye a mi közügyeinknek. Holott kettős hivatása van a rossz helyzetben siny-

lődő tanítónak nálunk: az első maga a mesterség, a tanítás, a második a magyar nyelv és érzés terjesztése, fejlesztése, szóval a küzdelem a magyarság diadaláért. A nyugat művelt államaiban, ahol egységes népek, rendezett közállapotok közepette élnek, nincsen szükség már a tanító e második hivatására — még is ott sokkal több gond fordítatik reájuk.

Pedig el kell ismernünk, hogy hivatása magaslatán áll a nemzeti eszme szempontjából a magyar tanítói kar. Szent István napján nagy gyűlésre gyűlt össze Budapesten a magyar tanítóóság színe java s ez a tisztán hivatásának élő testület alig szentelt néhány negyed órát a maga súlyos anyagi helyzete megbeszélésének, a tanácskozás legnagyobb részét a magyar nyelv hatékonyabb tanításának módjai vették igénybe. Számtalan megkapó, emelkedett szellemű felszólalást hallottunk s mind-egyikről érző szeretete az édes magyar hazának lángolt felénk. Nyugodtan bocsájtja a magyar társadalom az ő gyermekeit ennek a tantestületnek rendelkezésére, meg vagyunk győződve arról, hogy magyar tannyelvű iskolákból jó magyarok kerülnek ki.

Érdekes, hogy a tanítók nagygyűlésén az a nézet dominál, hogy a magyarság szempontjából föltétle-

T Á R C A.

Béke a keleten.

Mikor Oyama tábornok főhadiszállására megérkezett a mikádó távirata, melyben a béke megkötéséről s a hadisarczról való lemondásról értesítette nagy hadvezérért, Oyama nem ujjongott, de nem is sirt, mint Portsmouthban a békekövetek.

— Én a háborút megnyertem, mondta generalisainak, ez kötelességem volt. Az öregek tanácsa békét kötött, ez meg az ő kötelességük volt. Fel kell tennem róluk, hogy ők vannak olyan államférfiak, mint amilyen hadvezérek, mi vagyunk. A legrosszabb béke is többet ér szerintük a legjobb háborunál.

Azonban más véleményen voltak a japán tábornokok. Szídták az öregek tanácsát mint a bokrot, szerintük még Mutsuhitó a Mikádó is helytelenül cselekedett.

Hatszáz ezer katonánk van itt Mandzsuriában, kiálltott Nogi tábornok, Porth-Artur meghódítója. Mindmegannyi hős, akiket győzelmeink folytonos sorozata lelkesít. Ezeket meghódíthattuk volna egész Szibériát! És most békét kötünk — hadisarcz nélkül! Mit csinálhatott volna Japán, ha három-ezer millió jent kap az oroszoktól!

Igazad van kedves Nogi, felelte az ősz Oyama. Azonban kérdezzünk meg egy közkatont is, elvégre neki is köze van a dologhoz. Hiszen az ő vérük folyt patakokban, nem a miénk!

És a tábornokok gyűlésébe meghívtam egy közkatont. Nove Sinta-Ku-Vanto, Nagasakiból való bádogos legény. Komolyan zavartalan nézette a tábornokok szemébe, a japán katona szereti, tiszteli felebbvalóját, de egyttal testvérét is látja benne.

Sinta fiam, szólott Oyama, figyelj ide, kíváncsiak vagyunk a véleményedre. Képzeld el, hogy ez a rizssütemény, amelyet magad előtt látsz egy óriási kincstár és három ezer millió jent van benne. Tudod-e, hogy mennyi pénz ez?

Tudom, felelte a katona.

Nos tehát, ha a Mikádó így szólna hozzád: „neked adom ezt a három ezer millió jent, de levágatom érte a fejedet” elfogadnád-e ezt az ajándékot?

A közkatona mosolygott.

— Mit érne nekem ez a pénz, ha nincsen fejem?

Oyama mosolyogva nézett szét tábornokai között.

— Hallották, mit mondott ez az egy a hétszáz ezer közül? Egy közkatona többre becsüli az életét a hadisarcznál, pedig ezt azt az életet százszor kockára teszi a hazájáért. A háborút most már csak azért

folytatnók, hogy ezt a hadisarczot szorítsuk ki az oroszoktól és egy japán közkatona azt mondja, hogy az ő élete többet ér ennél. Mit érhet tehát annak az ötvenezer katonának az élete, a ki a folytatandó háboruban még elesnek? A hazáért meghalni minden Japán akart, a pénzért meghalni egy Japán sem akar. Ezért van igaza a Mikádónak, midőn békét köt.

Igy győzte meg Oyama tábornok az ő hős vezéreit arról, hogy a legrosszabb béke is többet ér a legjobb háborunál!

Ezt az incidenset pedig egy amerikai háditudósító örökölte meg egy a háborúról szóló művében, melyből amerikai lapok kiadandó szemelvényeket közölnek. Ki tudná leírni az örömmek és boldogságnak azt a határtalan érzését, amely a japán sereget a béke hírére elfogta? Emberi fantázia alig tud elképzelni tisztább, fel-emelőbb örömrészt, mint a katonáét, aki épen és győzelmesen tér hazájába a háborúból. A japán hadfiakat mint megannyi nemzeti hőst fogadják odahaza, s nem lesz annyi szín és virág a színek és virágok hazájában, amennyi a hazatérő győztesek ünneplésére elegendő lenne. Anyák, mátkák boldogságát ki tudná leírni, midőn átölelve tartják, csókokkal halmozzák a halál hegyeiből hazakerült férfit?!

Legendás idöket él át a japán nép most! Ilyen idöket éltünk volna mi át —

nül szükséges az iskolák államosítása. S valóban, ha radikális megoldást akarnak, nem marad egyéb hátra. De nekünk, sajnos, az iskola-kérdésben számolnunk kell felekezettekkel és nemzetiségekkel, amelyek az ilyen radikális megoldást a mi jelenlegi speciális viszonyaink között lehetetlenné teszik.

Azt azonban megkövetelhetjük és meg is tehetjük, hogy a nemzeti-ségi és felekezeti iskolában oly mértékben tanítsák a magyar nyelvet, hogy a más anyanyelvű gyermek azt ott megtanulhassa. Az anyanyelvet nem bántjuk, de hogy magyarul tudjon, azt akarjuk.

Fizetési meghagyások és az ex-lex. Érdekes ügyben döntött a minap a közigazgatási bíróság. Kimondta ugyanis, hogy illetékekre vonatkozó fizetési meghagyásokat ex-lex alatt kézbesíteni nem lehet. Az erre vonatkozó határozat megokolása — mint az Ügyvédek Lapja írja — a következő: A fizetési meghagyások hatályon kívül voltak helyezendők, mert azok az 1903. évi augusztus 31-én, illetve szeptember 3-án, tehát oly időben kézbesítettek, a midőn a költségvetési törvény vagy azt pótló felhatalmazási (indemnity) törvény meghozva nem volt; már pedig az 1867. évi X. t.-c. értelmében költségvetési vagy ezt pótló felhatalmazási törvény hiányában illetéket követelni nem lehet. Minthogy pedig a fizetési meghagyás kézbesítése az illeték kivetésének alapját képezi, a panasznak, mely a fizetési meghagyás kézbesítése ellen irányul, helyet kellett adni.

A földmivelők és az életbiztosítás.

Az életbiztosítás fölötté alkalmas arra, hogy a takarékoságot és a család jólétét növelje. Arra pedig, hogy a földmivelő aggkorában nyugodt életet folytathasson, földjét ne legyen kénytelen feldarabolni s gyermekeit kellően ellássa, nélkülözhetetlen.

Mégis sajnálattal tapasztaljuk, hogy az életbiztosítás eszméje éppen a földmivelők között csak igen lassan terjed.

A társadalom minden más osztályában sokkal nagyobb tért hódít.

1849-ben — ha győzni tudtunk volna! A japánok Budhája nem az az isten, akinek népe még egyre bűnhődik a multat s jövődőt...

Ők győztek, tökéletesen és az isteni és emberi igazság szellemének megfelelően. Rettentő veszedelem fenyegette őket, midőn a háború megindult, a kapzsi orosz óriás elsőpréssal fenyegette a gyönyörű Nippon és annak nagyra hívott népét. A japánok tudták, hogy vagy győzniük kell ebben a háborúban, vagy pusztulniok. A helyzet kétségbeesítő volt, s a haza a faj veszélyének tudata megduplázta a közkatonák érellyét és bátorságát. És a gondviselés, amely a népek sorsát intézi, lángeszű hadvezéreket adott éppen most, a legnagyobb szükség idején Nippon népének. Oyama, Togo Nogi, Oku, Kuroki, Nodzu — minmegannyi kiváló hadvezéri elme, a csatatér vezérek, az energiának, a cél tudományának, a katonákkal való bánásmódnak s az élelmezésnek mindmegannyi mesterei. Mindmegannyi Hunyady János, Napoleon és Moltke ezek az alacsony termetű, szikár, sárga arcú komoly férfiak, akikben a tudás párosult az alkotó erővel, s ezekkel szemben mi-so-da szánalmas hadvezéri alakok állanak éppen az orosz seregnek! Itt van például Alexejev, akinek könyelmű elhamarkodottsága idézte föl a háborút. És az ember nők kegyence volt a pétervári udvarnál s nők

tott már magának, pedig éppen a nehez viszonyok, melyekkel a földmivelőknek meg kell küzdeniök, kívánják, hogy ők is ekként gondoskodjanak önmagukról és családjukról.

Németországban, ahol oly szép és fejlett viszonyok vannak, a tanács maga ajánlja nyilvános hirdetésekkel a földmivelőknek, hogy biztosítsák életüket.

Többek között pl. Winsen porosz kerület tanácsa mult év október havában következő felszólítástintezte a földmivelőknek:

„Vonatkozással f. év augusztus 16-án kiadott 113. számú értesítésre, újlag figyelmeztetem a földmivelőket az életbiztosítás áldásos voltára.

Az életbiztosítás némileg kényszer-takarékpenztár.

A tőke biztosított előre meghatározott korában, vagy előbbi halála esetén fizettetik ki. Ezen esetek mind-egyikénél az életbiztosítással adósságok kiegyenlítő, földmegváltási díjak kifizethetők, a gazdaságban javítások eszközölhetők stb.

Minden földmivelőnek, aki a díjat fizetheti, viszonyainak megfelelő életbiztosítás kötése nem eléggé ajánlható. Azzal saját és gyermekei jólétéről gondoskodik.

A tanács tehát mult év augusztus havától októberig kétszer ajánlotta életbiztosítások kötését a földmivelők figyelmébe.

Az előrehaladt állam hivatalos személyének ezen felszólításai élénken bizonyítják, hogy az életbiztosításra a földmivelőknek is nagy szüksége van.

Vajha mielőbb belátnák ezt, a mi derék földmivelőink is.

A kereskedelmi és iparkamarából.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara lovag Vest Ede kir. udvari tanácsos, kamarai elnök elnöklésével a nyári szünet utáni első ülését hétfőn tartotta, melyen a következők vettek részt:

Tedeschi János keresk. tanácsos és

egyengették az útját a keletázsiai álkirályság! Csapni való diplomata, tudatlan katona, terméketlen elme! Itt van Stössel, aki a világ legerősebb várát, a szinte hihetetlenül megerősített Porth-Arturt nem tudta megvédelmezni. Ellenben most, hogy hazakerült, egyre másra veszi a palotákat Szt.-Pétervárott. Mint szegény ember ment el Porth-Arturba parancsnoknak s mint többszörös milliomos tért onnan vissza. Kuropatkint, aki a történet dacára is legnagyobb stratégija Oroszországnak, tehetlenné tették a hadseregében uralkodó korrupció s tábornokainak könyelműsége, tudatlansága. Itt van Stackelberg, aki vakon vitte a vágóhidra ötvézezer emberét, amelylyel Porth Arthur felmentésére küldték. És a szerencsétlen Rozsdestvensky! Itt van Grippenber, aki önállóan egy mozdulatot sem mert tenni a hadtétével. Itt van Linevics, Kuropatkin utóda, akit a japánok czudarul bekerítették más s össze is morzsolták volna, ha közbe nem jő a béke Hasztalan keresünk az orosz vezérek közül egy embert is, aki hadvezéri talentumával vagy egyéniségével hatni tudna. Tartalmatlan, sivár, a korrupció és protekció lejtőrfáján felkapaszkodott emberek valamennyien. Hát még a sereg! Lelkesedés és katonai képzettség nélkül való tartalékosok, akikben végzetlen keserűség lakozik, amiért háztűzhelyükről a mészár-

Steiner Károly alelnökök, Aczél Gyula, Bozsák Mihály, Csasznek József, Csendes Jakab, Haller Antal, Hehu József, Herzl Dávid, Hinterseer Ulrik, Joanovics Agost, Kohn Sándor, Kovács Mór, Knöpfelmacher Gerson, Krauser Béla, Meiszner László, Pausz László, Piffi Alajos, Rieger Ferencz, Schenk Flórian, Schusztér Márton, Schwarz Fülöp, Sternthal Salamon, és Zimmer József, beltagok; Bogdán Márko, Messinger Zsigmond, Fodor Sándor nagyikindai, Hahn Ignác, Andrejevits György verseczi, Brankovics Péter karánsebesi, Hirschl Miksa lugosi kültagok; Hentschel Ferencz, Klein Ede, Simon Sándor, Uhrmann Henrik, Theisz Miklós és Neuerer Ignác levelező tagok; Mága János titkár, előadó és jegyző, Tokár János irodatiszt és Lendvai Jenő segéd-fogalmazó.

Lovag Vest Ede kamarai elnök a nagy számban megjelentek szívélyes üdvözlése után megnyitván a teljes ülést, hivatalos jelentését terjeszti elő, amelynek elején szép szavakkal emlékezik meg Sztéryni József min. tanácsnok a keresked. miniszterium administratív államtitkárává történt kinevezéséről, mely öröndetes alkalommal a hazai iparfejlesztési ügy vezetőjét a kamara nevében sürgönyileg üdvözlötte. Steiner Károly alelnök indítványára az ülés még egyhangulag lelkesedéssel elhatározza, hogy a kinevezés fölött érzett örömenek és meglegedésének a jegyzőkönyvben is kifejezést ad.

Az elnöki jelentés azután a kamarában történt fontosabb eseményekről számol be, amelyek körül a következőket említjük:

A 87602/1904. számú min. rendelet utasítja a törvényhatóságokat, hogy a kereskedelmet és ipart érdeklő mindazokban az ügyekben, amelyek részükről elintézészt igényelnek, kérjék be előzetesen a kamara véleményét.

Kivánatosnak jelzi továbbá a miniszter, hogy mivel az ipartestületek, ipar- és kereskedelmi társulatok felterjesztései elintézés előtt rendszeresen az illetékes kamarának küldetnek véleményezés végett, e testületek felterjesztéseiket a kamaránál nyujtsák be.

A keresked. miniszter értesíti a kamarát, hogy a nagy királyi közig. bíróság döntése szerint említettük, hogy a legtöbb adót fizetők jegyzékének összeállításánál a társaságok állami adója az egyes cégtagok adójához hozzászámítandó.

A kereskedelemügyi miniszter tudatja a kamarával, hogy a közös külügyminiszter elrendelte, hogy a közös konzulátusok a csőd- és vagyonszünetekről teendő jelentéseikben részletesebb adatokat közöljenek a vagyonszünet czég üzletéről, a tartozások

székre vitték őket: Az árva katona nem harcol a hazájáért, hanem a cázáért. A cázár pedig mostoha atyja az ő népének. Az orosz katona tudta, hogy ha győz, ezzel a kizsákmányoló jogtípró autokráciát növeli csak nagygyá; az újonnan hódított területekre az orosz nép fiait hurcolják erőszakkal s az orosz népszabadság elitelt harczosaival népesítette be az új gyarmatokat. A győzelemből semmi dicsőség, semmi haszon, csak nagyobb elnyomatás és teher háromlanék az orosz nép fiaira? Minek, kinek, győzni tehát? Honnan merítsen az orosz katona erélyt és lelkesedést a hadviselés borzalmas forradalmi közepette? Éhesen, piszkosan, rongyosan miért vérezen el a cázáért és a főpapágért? Mint a haramiákat úgy hajtották őket a japán ágyutüz elébe és ahol harcolt az orosz katona, ott tisztán csak a helyzet által rákényszerített veszedelemből tette ezt.

A több, mint félmilliónyi vert sereg hazafelé takarodik most. És jaj az autokráciának, ha ez iszonytató tábor, hazakerülvén, öntudatra ébred és az orosz nép megrottói ellen fordul! Ha újra háborút kezd lelkesedéssel és gyűlölettel teli háborút a belső ellenség ellen! ..

Nagyon lehet, hogy igaza van azoknak, akik az elvesztett háborúból az orosz szabadság véres győzelmét jósolják.

Karikás.

összegéről és nyadról, tov osztrák czég ve, végre ki a keresk lékkörülme

Mága vatal jelent a kamarához darab érkez titkár jelen bizasából r tal engedély folyam ber biráló bizot az ott meg son. Pancs val való fo az érdekelt mely igen kamara a tudomásul

Napin magyar-sze és helyes foglalkozot kelt körül jutott, hog felfüggeszt biában nír csak a szo viszonyun gazdasági volna. M Szerbiában sebb ipar gább, min hogy szer fel a dun csovai kiá gos példá határozat a szerbek nap, hogy dult Panc

Miut besü kültá sági súly a kamara szer eltő riumhoz.

A n Protovin lemondás mondást- szolgálati gedélyez kári állás azonnal A

zottságán f. hó 8- gos ipart beltagot tagot kü

Orl lyezése i tólag vé nak Sára nem kifü tulnyom nek pedi Hasonlól községn ideje há

Az csába a ki: Tem Vest Ed tagok; T mint pó rián Gy Hahn Ig gok; Pa P. Janc Gyula é vármegyer Ján József p Weisz Mausz Krassó- B. Man Ferencz E

összegéről és a felajánlott egyezkedési hányadról, továbbá arról, hogy magyar vagy osztrák cégek mennyiben vannak érdekelve, végre pedig lehetőleg terjeszkedjenek ki a kereskedőkre nézve érdekel bíré melékörülményekre is.

Máca János titkár ezután a titkári hivatal jelentését terjeszti elő, mely szerint a kamarához az utolsó ülés óta 997 ügydarab érkezett és 1576 elintéztet nyert. A titkár jelenti továbbá, hogy a kamara megbízásából részt vett a keresk. miniszter által engedélyezett zombolyai szabászati tanfolyam berekesztésén, a pancsovai kiállítás bíráló bizottsági ülésén és megnyitását és az ott megtartott ipartestületi kongresszuson. Pancsovai tartózkodása idején Szerbiával való forgalmunkat is tanulmányozta és az érdekeltséggel több konferenciát tartott, mely igen becses anyagot szolgáltatott. A kamara a titkár jelentéseit egyhangulag tudomásul vette.

Napirend előtt Tedeschi alelnök a magyar-szerb határforgalmat teszi beható és helyes bírálat tárgyává. Szónok sokat foglalkozott a kérdéssel, érintkezett az érdekelte körökkel és arra a meggyőződésre jutott, hogy az utlevélkényszernek állandó felfüggesztése, — magyar részről mert Szerbiában nincs is utlevélkényszer, — nemcsak a szomszéd állammal való barátságos viszonyunkat tenné szorosabbá, hanem közgazdasági tekintetben is nagy előnyökre volna. Már maga az a körülmény, hogy Szerbiában az életmód, ami a legszükségesebb ipari cikkekkel is illeti, sokkal drágább, mint hazánkban, természetessé teszi, hogy szerb szomszédaink szívesen keresik fel a dunamenti magyar városokat. A pancsovai kiállítás erre vonatkozólag tanulságos példát ad, mert azt, — minthogy a határozat a kiállítás idejére felbontották, — a szerbek tömegesen látogatják, sőt volt nap, hogy 2500—3000 belgrádi is megfordult Pancsován.

Miután még Brankovics P. karánsebesi kültag kifejtette, hogy Orsova gazdasági süllyedését is a határ elzárása okozta, a kamara elhatározza, hogy az utlevélkényszer eltörlése érdekében felir a miniszteriumhoz.

A napirend első pontjaként a kamara Protovin Géza segédtitkárnak állásáról való lemondását tárgyalta. A teljes ülés a lemondást tudomásul vette, Protovinnak a szolgálati idejéhez mért végkielégítést engedélyezett és elrendelte, hogy a segédtitkári állás betöltésére vonatkozó pályázat azonnal kiirassék.

A hazai ipartestületek központi bizottságának meghívása folytán a kamara a f. hó 8—10-én Szabadkán tartandó országos ipartestületi kongresszusra Haller Antal beltagot és Fodor Sándor nagyikikindai kültagot küldi ki.

Orlovát községnek hetivásár engedélyezése iránti kérelmét a kamara elutasítólag véleményezi, korlátolt heti állatvásárrnak Sárafalván való megtartását azonban nem kifogásolja, mivel a község lakosainak túlnyomó része állattenyésztést üz, a községnek pedig amugyis van a hetivásári joga. Hasonlóképen pártolja az ülés Zombolya községnek abbéli kérelmét, hogy vásárainak ideje három napig kitolassék.

Az egyes törvényhatóságok ipartanácsába a kamara a következő tagokat küldi ki: Temesvár szab. kir. város részére: Lovag Vest Ede és Steiner Károly mint rendes tagok; Tedeschi János és Hinterseer Ulrik mint póttagok; Versecz város részére: Flórián György és Hemberger Bálint rendes, Hahn Ignác és Andrejevits György póttagok; Pancsova szab. kir. város részére: Graff P. János és Ditz János, rendes, Nádor Gyula és Szubotics Elek póttagok; Temesvármegye részére: Gackl Ignác és Tigoweller János rendes Chudy Jenő és Berecz József póttagok; Torontálvármegye részére: Weisz Izidor és Pavlicsek József rendes, Mausz József és Fodor Sándor póttagok; Krassó-Szörény vármegye részére: Keppich B. Manó és Bercsán István rendes, Grau Ferencz és Brankovits Péter póttagok.

Ezután a kamara az iskolai ösztöndi-

jakra érkezett pályázati kérvényeket tárgyalta.

Az elnöklő javaslatára elhatározta továbbá a kamara, hogy az ipari szakiskolák ösztöndíjassait egy kerületbeli gyárban való gyakornokoskodásra fogja kötelezni.

A kassai társkamara mozgalmat indított a kereskedőosztály szellemi színvonalának emelése érdekében, mely célzt társadalmi agitációval kívánja elérni. Tedeschi János alelnök a baj kuforrását a kereskedelmi pályára lépő fiatal emberek hiányos iskolai képzettségében látja, mely okból indítványozza, részesítse a kamara a városi iskola bizottságban megpendített és egy középkereskedelmi iskola alapítására irányuló eszmét a legmesszebbmenő támogatásban. A kamara mind az átiratott, mind a Tedeschi-féle indítványt tetszéssel fogadta.

Több kevésbé fontos ügy elintéztése után az ülés fél 6 órakor véget ért — A jegyzőkönyv hitelesítésével Hinterseer Ulrik és Kohn Sándor bizattak meg.

HIREK.

— **Szüreti multság.** A polgári dal-egyesület f. hó 10-én vasárnap az ipartestület székházának ujjonnan átalakított díszes nagytermében nagyszabású szüreti multságot rendez. A dalegyeletnek ezen multságára különösen felhívjuk a közönség figyelmét. Meglepő fénytel valóságos luggassá fogják átalakítani a természet gyönyörű gyümölcsök, érett szőlőgerezdek fogják csalogatni a belépőt. Festői öltözékű szőlőpásztorok és leányok serege őrzi majd a szőlőberket, a mint azt a hegy bíró szigorú parancsa előírja. Kreuter Kálmán vendéglős pedig kitűnő italokkal és jó magyar konyhával várja a közönséget.

A multságra szóló meghívókat most hordják szét.

— **Talált pénz.** A városi marhajárlati hivatalban nagyobb összeg pénz találtatott. Tulajdonosa kellő igazolás mellett a rendőrkapitányi hivatalban átveheti.

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** A hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a folyó évben nem lesz ellenőrzési szemle. Beavatott körökben azt állítják, hogy e rendeletnek nincsen politikai jelentősége és a szemle csak azért marad el, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy ezen szemlék nem felelnek már meg azon rendelkezésüknek, hogy a nem tényleges állomány legénységét evidenciában tartásák.

— **Nemzetiségi pénzintézetek.** Sokszor írjuk azt, hogy a magyar pénzintézetek igen kevés összeget fordítanak nagy jövedelmekből közcélokra. És hogy viszont a nemzetiségi pénzintézetek nagyon is nagy súlyt helyeznek arra, hogy részvényeseik érdekein túl a közcélokra is sikeresen szolgálják. Most néhány nemzetiségi pénzintézetnek ezen a téren kifejtett agilitásáról számol be egy lapudósító, és a következő adatokat:

1. A nagyszabeni általános takarékpénztár alapításától, azaz 1842-től 1903-ig bezárólag hárommillió nyolcvankilencezer korona és 25 fillér tiszta nyereségből 51.57 százalékot, azaz egymillió ötszázkilencvenháromzer háromszázharminnyolc korona és 61 fillért;

2. a nagyszabeni földhitelintézet alapításától, azaz 1872-től 1903-ig bezárólag kétfélmillió ötszázkilencvenkilencezer nyolcszázharminnyolc korona tiszta jövedelméből 24.4 százalékot, azaz hatszázharmincznégyezer háromszázharminc korona;

3. a nagyszabeni előlegezési egyesület alakulásától, azaz 1864-től bezárólag 1903-ig négyszázharmincznégyezer ötszázharmincznégy korona 13 fill. tiszta jövedelméből 15.76 százalékot, azaz hetvennégyezer háromszázharmincnégy korona 72 fillért adott közhasznú és jótékony célra és emellett tagjainak özvegyei számára egy nyugdíjalapot létesített, amelyre a saját vagyonából hatvan ezer koronát adott;

4. a falusi szász-szövetkezetek közül a kistoronyi 1895 óta 12.100 korona 88 fillér nyers jövedelméből 21.29 százalékot, azaz 2577 koronát;

5. az „Albina” alapításától azaz 1892-

től 1903-ig bezárólag négy millió ötszázharminczkétezer négyszázharmincz korona 17 fillérből 5.33 százalékot, azaz kétszázharmincznégyezer hatszázharminczkorona 52 fillért fordított jótékony és közhasznú célra.

Ezt így lehetne folytatni tovább a szászoknál és oláhoknál.

Ha a magyarok sokan szükségét éreznék, hogy a szászokat és oláhokat a saját tűzhelyeiknél ismerjék meg, akkor rájönnének, hogy még nagyon sok van, amit látni és eltanulni érdemes volna úgy magunkra, mint a szászok és oláhokra nézve.

— **Strajk.** A villamos telep építésénél alkalmazott kőművesek már körülbelül két hete, hogy beszüntették a munkát és nem állanak dolgozni. A villamos telep munkásait a nemzetközi szociálisták örületes tanai maszlagosították meg. Egyik követeléssel a másik után állanak elő. Egész napon át ott hevernek a kiserdőben és a munkások nemzetközi dalát énekelik. — Már túlsok, amit ezek az emberek csinálnak. Nagyon a fejükbe szállt az örület és már alig ismernek határt féktelen követeléseikben. Ha egyik kívánságuk teljesítve van, akkor előállnak egy másikkal és ez így megy folyton folyvást. A vállalat a villamos telep elkészültével késik. Így van ez, mikor ezek a magukat „hazátlan bitangoknak” nevező nemzetközi szociálisták a hatóság engedelmével bejárják az országot és nagyhangú frázisokkal elbódítják a munkások fejét. A következményei, a szertelen követelések. Majd, ha elkövetkezik a tél, akkor koplalnak és akkor megint a társadalom, törvényhozás lesz az oka annak, hogy nincs mit enniük.

— **Bombamerénylők Nagybecskerekén.** Rémregénybe illő merénylethistóriát fedezett föl a nagybecskereki rendőrség. Három odaváló ember szövetkezett, hogy egyikük vélt sérelméért bombával elpusztítják dr. Nagy Dezső ügyvédet, Reitter Oszkár rendőrkapitányt és azonkívül velük kapcsolatban még négy embert ölnek meg. Ami az esetet rémregényes történeté teszi, az a merénylet szövevényes terve, amelyet a merénylet főhőse ritka fantáziával és furfanggal eszelt ki. Szerencsére még idejekorán kipattant a merénylők túlka és a rendőrségnek immár sikerült őket letartóztatni.

— **Felakasztotta magát.** Egy öreg 70 éves embert tegnapelőtt a pádlásán felakasztva holtan találtak hozzátartozói. Az öngyilkos K a r a d s i n János. Tettének oka ismeretlen.

— **Szerencsétlenül járt kőműves inas.** Vass József kőműves tanoncz gazdája, Kutschera Method meghagyása folytán kedden a vasutállomás raktáránál egy waggon fát adott fel. Vass József azonban egész délután nem tért vissza, sőt már esteledett amikor a tanoncz még mindig nem jelentkezett. Végre megtalálták a vasuti sineken túl levő kubikgödörben eszméletlen állapotban. — Behozták szülei házához, ahol orvosi segélyben részesül. Másnap magához tért és előadta, hogy ő nem tudja, miként került a gödörbe, csak arra emlékszik, hogy lefeküdt. Bántani, nem bántotta senki. — Külső erőszak nyoma sincs testén, csak belső fájdalomról panaszkodik. Különösen szívét fájlalja.

— **Zsebmező a vonaton.** F. hó 3-án a Pancsováról elindult vicinális vonathoz Crepuja—Torontálvásárhely közt este nyolc óra tájt a nyílt pályán történt hirtelen megállása, nagy riadalmat okozott az utazó közönség között. Csakhamar kiderült, hogy egyik harmadosztályu kocsiban húzták meg a vészféket, a hol egy uriasan öltözött fiatal ember egy ittas szerb ember zsebéből egy száz koronás bankót emelt ki s azzal a robogó vonatról, felszakítva az ajtót, leugrott mielőtt megfoghatták volna. A mint a vonat megállott, az utasok utána vették magukat a zsebmezőnek, a ki azonban a sötétben eltűnt.

Felelős szerkesztő és leptulajdonos:

Kemény János.

Milenkovits S könyvnyomdája, Nagyikikindán

Hirdetések.

Legjobb szépitőszér!
Hölgyek részére nélkülözhetetlen!

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higgyant, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben kapható.

FÖLDES-féle
Margit-Crème.

Ezen világhírű arckenőcs elávolit szep-
lőt, májfoltot, pattanást, mitessert és
más minden bőrbajt, sőt ránczokat,
himlőhelyeket is, az arcot fehérre,
simává és üdévé varázsolja.

Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor.,
Magyar hölgyor (három féle színben)
1'20 kor., Margit szappan 70 fillér,
Margit fogpép (Zahnpasta) 1 kor., Mar-
git arcviz 1 korona.

Póstán utáuvétel, vagy a pénz elő-
zetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész, ARAD.

Főraktár Nagykikindán: Erős Aladár,
Rogátsy Ká mán gyógyszerárban.

Csodás, gyors és biztos hatása. — Tör-
vényileg védve. Óvakodjunk utáztatoktól

Hirdetmény.

Elsőrangu szegedi fodrásműhelybe
egy magyarul és németül beszélő
TANONCZ felvétetik. — Közelebbit
megtudhatni

Müller Ignác
kereskedőnél, Népkert-utca.

Hirdetések

a
Torontáli Közlöny

részére a

Milenkovits-féle könyvnyomdában
Mokrini-utca, Kasztóry-féle ház,
vétetnek fel.

Pilseni ősforrás sör.

A mai naptól kezdve a polgári serfőzde pilseni főrak-
táramban úgy nagyban, mint kicsinyben a

„fehér kereszt”

vendéglőjében (Vásár-utca)

palaczkokban kapható

Wittenberg M.

pilseni ősforrás sör főraktára
Nagykikindán.

Milenkovits S. könyvnyomdája

Nagykikindán

Kasztóry-féle ház, Bohm szálloda átellenében

elvállal mindennemű nyomdai munkákat a legolcsóbb áron,

műveket, folyó- és röpirarokat,

mindenféle nyomtatványokat

községi- és ügyvédi irodák számára,

árjegyzékek, étlapok,

falragaszok, levélpapírok

és minden e szakmába vágó nyomtatványok

a legpontosabb és legizlésesebb kivitelben szállittatnak.